

PEDAGOGIK MAHORAT

2
2024

ISSN 2181-6883

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

2-son (2024-yil, fevral)

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2024

<https://buxdu.uz>

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

2024, № 2

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi OAK Rayosatining 2016-yil 29-dekabrda qarori bilan **pedagogika** va **psixologiya** fanlari bo‘yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo‘lgan zaruriiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Jurnal 2001-yilda tashkil etilgan.

Jurnal 1 yilda 12 marta chiqadi.

Jurnal O‘zbekiston matbuot va axborot agentligi Buxoro viloyat matbuot va axborot boshqarmasi tomonidan 2016-yil 22-fevral № 05-072-sonli guvohnoma bilan ro‘yxatga olingan.

Muassis: Buxoro davlat universiteti

Tahririyat manzili: 200117, O‘zbekiston Respublikasi, Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko‘chasi, 11-uy

Elektron manzil: nashriyot_buxdu@buxdu.uz

TAHRIR HAY’ATI:

Bosh muharrir: Adizov Baxtiyor Rahmonovich – pedagogika fanlari doktori, professor

Mas’ul kotib: Sayfullayeva Nigora Zakiraliyevna – pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

Xamidov Obidjon Xafizovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Begimqulov Uzoqboy Shoyimqulovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Navro‘z-zoda Baxtiyor Nigmatovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ibragimov Xolboy Ibragimovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Rasulov To‘lqin Husenovich, fizika-matematika fanlari doktori (DSc), professor

Yanakiyeva Yelka Kirilova, pedagogika fanlari doktori, professor (N. Rilski nomidagi Janubiy-G‘arbiy Universitet, Bolgariya)

Andriyenko Yelena Vasilyevna pedagogika fanlari doktori, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Fizika, matematika, axborot va texnologiya ta’limi instituti, Novosibirsk, Rossiya)

Romm Tatyana Aleksandrovna pedagogika fanlari doktori, professor (Novosibirsk davlat pedagogika universiteti Tarix, gumanitar va ijtimoiy ta’lim instituti, Novosibirsk, Rossiya)

Chudakova Vera Petrovna, psixologiya fanlari nomzodi (Ukraina pedagogika fanlari milliy akademiyasi, Ukraina)

Hamroyev Alijon Ro‘ziqulovich – pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

Qahhorov Siddiq Qahhorovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Mahmudova Muyassar, pedagogika fanlari doktori, professor

Kozlov Vladimir Vasilyevich, psixologiya fanlari doktori, professor (Yaroslavl davlat universiteti, Rossiya)

Tadjixodjayev Zokirxo‘ja Abdusattorovich, texnika fanlari doktori, professor

Amonov Muxtor Raxmatovich, texnika fanlari doktori, professor

O‘rayeva Darmonoy Saidjonovna, filologiya fanlari doktori, professor

Durdiyev Durdimurod Qalandarovich, fizika-matematika fanlari doktori, professor

Mahmudov Nosir Mahmudovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Olimov Shirinboy Sharofovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Chariyev Irgash To‘rayevich, pedagogika fanlari doktori, professor

Qiyamov Nishon Sodiqovich, pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

Shomirzayev Maxmatmurod Xuramovich, pedagogika fanlari doktori, professor

Ro‘ziyeva Dilnoza Isomjonovna, pedagogika fanlari doktori, professor

Qurbonova Gulnoz Negmatovna, pedagogika fanlari doktori (DSc)

To‘xsanov Qahramon Rahimboyevich, filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Nazarov Akmal Mardonovich, psixologiya fanlari doktori (DSc), professor

Dilova Nargiza Gaybullayevna, pedagogika fanlari doktori (DSc), professor

Jumayev Rustam G‘aniyevich, siyosiy fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nurulloev Firuz No‘monjonovich, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

Navruz-Zoda Layli Baxtiyorovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Xalikova Umida Mirovna, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ МАСТЕРСТВО

Научно-теоретический и методический журнал

№ 2, 2024

Решением Высшей аттестационной комиссии при Кабинете Министров Республики Узбекистан от 29 декабря 2016 года журнал включён в перечень изданий, рекомендованных для публикации научных результатов статей по направлениям «Педагогика» и «Психология».

Журнал основан в 2001 году.

Журнал выходит 12 раз в год.

Журнал зарегистрирован Бухарским управлением агентства по печати и массовой коммуникации Узбекистана.

Свидетельство о регистрации средства массовой информации № 05-072 от 22 февраля 2016 г.

Учредитель: Бухарский государственный университет

Адрес редакции: 200117, Узбекистан, г. Бухара, ул. Мухаммад Икбол, 11.

E-mail: nashriyot_buxdu@buxdu.uz

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Главный редактор: Адизов Бахтиёр Рахманович – доктор педагогических наук, профессор

Ответственный редактор: Сайфуллаева Нигора Закиралиевна – доктор философии педагогических наук (PhD)

Хамидов Обиджон Хафизович, доктор экономических наук

Бегимкулов Узакбай Шаимкулович, доктор педагогических наук, профессор

Навруз-заде Бахтиёр Нигматович, доктор экономических наук, профессор

Ибрагимов Холбой Ибрагимович, доктор педагогических наук, профессор

Расулов Тулкин Хусенович, доктор физико-математических наук, профессор

Янакиева Елка Кирилова, доктор педагогических наук, профессор (Болгария)

Андрienko Елена Васильевна (Институт физико-математического, информационного и технологического образования НГПУ, Новосибирск, Россия)

Ромм Татьяна Александровна (Институт истории, гуманитарного, социального образования ФГБОУ ВО НГПУ, Новосибирск, Россия)

Чудакова Вера Петровна, кандидат психологических наук (Национальная академия педагогических наук Украины, Украина)

Хамроев Алижон Рузикулович, доктор педагогических наук (DSc), профессор

Каххаров Сиддик Каххарович, доктор педагогических наук, профессор

Махмудова Муяссар, доктор педагогических наук, профессор

Козлов Владимир Васильевич, доктор психологических наук, профессор (Ярославль, Россия)

Таджиходжаев Закирходжа Абдусаттарович, доктор технических наук, профессор

Аманов Мухтор Рахматович, доктор технических наук, профессор

Ураева Дармоний Саиджановна, доктор филологических наук, профессор

Дурдиев Дурдимурод Каландарович, доктор физико-математических наук, профессор

Махмудов Насыр Махмудович, доктор экономических наук, профессор

Олимов Ширинбой Шарофович, доктор педагогических наук, профессор

Чариев Иргаш Тураевич, доктор педагогических наук, профессор

Киямов Нишон Содикович, доктор педагогических наук, профессор

Шомирзаев Махматмурод Хурамович, доктор педагогических наук, профессор

Рузиева Дилноза Исомжоновна, доктор педагогических наук, профессор

Курбонова Гулноз Негматовна, доктор педагогических наук (DSc), профессор

Тухсанов Кахрамон Рахимбоевич, доктор филологических наук (DSc), профессор

Назаров Акмал Мардонович, доктор психологических наук (DSc), профессор

Дилова Наргиза Гайбуллаевна, доктор педагогических наук (DSc), профессор

Жумаев Рустам Ганиевич, доктор философии политических наук (PhD), доцент

Нуруллоев Фируз Нумонжонович, доктор философии педагогических наук (PhD)

Навруз-заде Лайли Бахтиёровна, доктор философии экономических наук (PhD), доцент

Халикова Умида Мировна, доктор философии педагогических наук (PhD), доцент

PEDAGOGICAL SKILLS

The scientific-theoretical and methodical journal

№ 2, 2024

By the decision of the Higher Attestation Commission under the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan dated December 29, 2016, the journal was included in the list of publications recommended for publishing scientific results of articles in the areas of «Pedagogy» and «Psychology».

The journal was founded in 2001.

The journal is published 12 times a year.

The journal is registered by the Bukhara Department of the Agency for Press and Mass Communication of Uzbekistan.

The certificate of registration of mass media № 05-072 of 22 February 2016

Founder: Bukhara State University

Publish house: 200117, Uzbekistan, Bukhara, Muhammad Ikbol Str., 11.

E-mail: nashriyot_buxdu@buxdu.uz

EDITORIAL BOARD:

Chief Editor: Pedagogical Sciences of Pedagogy, Prof. Bakhtiyor R. Adizov.

Editor: Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Nigora Z. Sayfullaeva

Doctor of Economics Sciences Prof. Obidjon X. Xamidov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Uzokboy Sh. Begimkulov

Doctor of Economics Sciences, Prof. Bakhtiyor N. Navruz-zade

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Holboy I.Ibragimov

Doctor of Physical and Mathematical Sciences (DSc), Prof. Tulkin Kh. Rasulov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Yelka K. Yanakieva (Bulgaria)

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Andrienko Yelena Vasilyevna (Russia)

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Romm Tatyana Aleksandrovna (Russia)

Candidate of Psychology, Vera P. Chudakova (Kiev, Ukraina)

Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Prof. Alijon R. Hamroev

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Siddik K. Kahhorov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof.M.Mahmudova

Doctor of Psychology, Prof. Vladimir V. Kozlov (Yaroslavl, Russia)

Doctor of Technical sciences, Prof. Zakirkhodja A. Tadjikhodjaev

Doctor of Technical sciences, Prof. Mukhtor R.Amanov

Doctor of Philology, Prof. Darmon S. Uraeva

Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Prof. Durdimurod K. Durdiev

Doctor of Economics, Prof. Nasir N. Mahmudov

Doctor of Pedagogical Science, Prof. Shirinboy Sh. Olimov

Doctor of Pedagogical Science, Prof. Irgash T. Chariev

Doctor of Pedagogical Science, Prof. Nishon S. Kiyamov

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Maxmatmurod X. Shomirzaev

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Dilnoza I. Ruzieva

Doctor of Pedagogical Sciences, Prof. Gulnoz N. Qurbonova

Doctor of Philology, Prof. Qahramon R.Tuxsanov

Doctor of Psychology, Prof. Akmal M. Nazarov

Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Prof. Nargiza G. Dilova

PhD in Political Sciences, Doc. Rustam G.Jumaev

PhD in Pedagogical Sciences, Firuz N. Nurulloev

PhD in Economics Sciences, Doc. Layli B. Navruz-zade

PhD in Pedagogical Sciences, Doc.Umida M. Khalikova

14.	БОБОНАЗАРОВА <i>Фарангиз Илхом кизи</i>	Использование активных методов обучения на уроках русского языка	74
15.	МИЛОВАНОВА Елена <i>Валерьевна</i>	Применение инновационных технологий на занятиях по словообразованию	78
ANIQ VA TABIIY FANLARNI O‘QITISH			
16.	ABDURAZZOQOV Ilhom <i>Rustamovich</i>	Umumta’lim maktablarida informatika va axborot texnologiyalari fanini o’qitish metodikasini takomillashtirish	83
17.	KARIMOV Feruz <i>Raimovich</i>	Umumiy o’rta ta’lim maktablarida informatika va axborot texnologiyalar fanini o’qitishda ta’lim platformalardan foydalanishning afzalliklari	88
18.	NIYOZOV Alisher <i>Kamilovich,</i> KAROMOVA Dilshoda <i>Xurshidovna</i>	Umumta’lim maktablarida kimyo to’garagi faoliyatini tashkil etish	92
19.	NIYOZOV Alisher <i>Kamilovich,</i> JAMOLOVA Nodirabegim <i>Jobir qizi,</i>	Umumta’lim maktablarida kimyo fanini o’qitishda axborot texnologiyalarining o’rni	96
20.	SHARIPOV Ilhom <i>Husenovich,</i> TOSHEV Vohidjon Zohid <i>o’g’li, TOSHEVA Dilnora</i> <i>Zohid qizi</i>	Kimyo o’qitish darslarida PISA topshiriqlaridan foydalanishning samaradorligi (Umumta’lim maktablari misolida)	100
21.	XASANOVA Gulshod <i>Ro’ziboyevna</i>	Fizikani o’qitishda integrativ masalalar yechish orqali o’quvchining ijodkorlik qobiliyatini rivojlantirish	105
22.	АХМЕДОВ Ахад <i>Ахрорович,</i> СОЛИЕВА Нафосат <i>Абдуқаҳҳоровна</i>	Бўлажак физика ўқитувчилари касбий компетенцияларини ривожлантиришда лаборатория машғулотларини такомиллаштириш омиллари	110
23.	ХАЛИКОВА Умида <i>Мировна, НАЗАРОВ</i> <i>Фаррух Фахриддинович</i>	Совершенствование методики преподавания информатики и информационных технологий среди учителей начальных классов	117
24.	ТУРДИЕВ Бахтиёр <i>Эргашевич</i>	Индивидуал таълим муҳитида информатика фанини ўқитишда интерфаол методлардан фойдаланиш методикаси	121
JISMONIY MADANIYAT VA SPORT			
25.	АХМЕДОВ Navzod <i>Shuxratovich</i>	The process of losing weight during competition in professional athletes	126
26.	QAZOQOV Sodiq <i>Ramazonovich</i>	Talabalarning jismoniy tarbiya mashg’ulotlarida yugurish yuklamalarini tomir urishi ko’rsatkichlari bo’yicha aniqlash	130

**UMUMIY O‘RTA TA‘LIM MAKTABLARIDA INFORMATIKA VA AXBOROT
TEKNOLOGIYALAR FANINI O‘QITISHDA TA‘LIM PLATFORMALARDAN
FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI**

Karimov Feruz Raimovich,

Buxoro davlat universiteti

“Amaliy matematika va dasturlash texnologiyalari” kafedrası o‘qituvchisi

mister.feruz@inbox.ru

Ushbu maqolada ta‘lim platformalarining informatika va axborot texnologiyalar fanini o‘rganishda o‘quvchilarga taqdim etadigan afzalliklari haqida ma‘lumot beriladi. Bu afzalliklar orasida o‘quvchilarga har qanday vaqt, har qanday joydan kirish imkoniyatini berish, har bir o‘quvchi uchun shaxsiy o‘qish rejasi yaratish, texnologiyalarning so‘nggi rivojlanishlarini o‘quvchilarga tanishtirish kabi muhim nuqtalar keltiriladi. Ta‘lim platformalari orqali o‘quvchilar o‘z-o‘zini o‘rganish va o‘zlashtirish imkoniyatlarini oshirishi, interaktiv darsliklar va amaliy mashg‘ulotlar orqali o‘quvchilarning qiziqishlarini oshirishi, o‘qituvchilarning o‘quv jarayonini nazorat qilishi va boshqarishi, yangiliklardan tezkor xabardor bo‘lishi kabi afzalliklar ko‘rsatiladi. Bunda ta‘lim platformalarining rivojlanishi va raqobatbardoshlik muhitini yaratishning ham muhim roli ko‘rsatiladi. Maqolada, ta‘lim platformalarining o‘rta ta‘limda informatika va axborot texnologiyalar fanini o‘qitishda yangi imkoniyatlar yaratishdagi roli va ularning ilmiy rivojlanishiga tegishli muhim vazifalar ham ta‘kidlab o‘tiladi.

Kalit so‘zlar: *trening, platforma, interaktiv, virtual, global, resurs, interfaol, simulyatsiyalar, innovatsion.*

**ПРЕИМУЩЕСТВА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПЛАТФОРМ В
ОБУЧЕНИИ ПРЕДМЕТУ ИНФОРМАТИКА И ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В
СРЕДНИХ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛАХ**

В данной статье приводится информация о преимуществах, которые предоставляют учащимся образовательные платформы в изучении компьютерной науки и информационных технологий. Среди этих преимуществ отмечается возможность доступа учащимся к платформам в любое время и из любого места, создание индивидуального учебного расписания для каждого ученика, ознакомление учащихся с последними достижениями в развитии технологий. Образовательные платформы позволяют учащимся расширить свои возможности самообучения и самосовершенствования, повысить их интересы благодаря интерактивным учебникам и практическим занятиям, обеспечивают контроль и управление учебным процессом учителями, а также оперативное информирование о новостях. В статье также отмечается важная роль развития образовательных платформ и создания конкурентной среды. Она подчёркивает значимые задачи, связанные с созданием новых возможностей в обучении компьютерной науке и информационным технологиям в средней школе, а также их вклад в научное развитие.

Ключевые слова: *обучение, платформа, интерактивный, виртуальный, глобальный, ресурсный, интерактивный, симуляции, инновационный.*

**ADVANTAGES OF USING EDUCATIONAL PLATFORMS IN TEACHING THE SUBJECT
OF INFORMATICS AND INFORMATION TECHNOLOGIES IN GENERAL SECONDARY
SCHOOLS**

This article provides information on the advantages offered to students by educational platforms in teaching computer science and information technology. Among these advantages, it is highlighted that students have the opportunity to access the platforms anytime and from anywhere, create their own personalized learning schedules, become familiar with the latest advancements in technology. Educational platforms enhance students' self-learning and self-development capabilities, expand their interests through interactive textbooks and practical exercises, provide teachers with control and management of the learning process, and keep them updated with news. The article also emphasizes the important role of the development of educational platforms and the creation of a competitive environment. It outlines significant tasks related to creating new opportunities in teaching computer science and information technology in secondary education and their contribution to scientific development.

Keywords: *training, platform, interactive, virtual, global, resource, interactive, simulations, innovative.*

Kirish. Ta’limda axborot- kommunikatsiya texnologiyalarini qo’llaganda o’quvchi eshitish, ko’rish, ko’rganlari asosida mustaqil fikrlash imkoniyatiga ega bo’ladi. Ta’lim jarayonida axborot kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda darslarni tashkillashtirish uchun ma’lum bir shart – sharoitlar mavjud. Shunday ekan, axborot kommunikatsion ta’lim texnologiyalaridan samarali foydalanish hozirgi zamon yutuqlariga asoslangan holda davr talabiga mos keladigan pedagogik mahoratning nazariy amaliy asoslarini hamda uning shakllanish jarayonini yaratish eng dolzarb vazifalardandir.

Bugungi kunda dars jarayonida ta’lim platformalaridan foydalanish tobora ommalashib bormoqda. Ushbu platformalar maxsus veb-saytlar yoki ilovalar bo’lib, ular o’quvchilarga ta’lim olish va onlayn darslarni o’zlashtirish imkonini beradi.

Informatika va axborot texnologiyalar fanini ta’lim platformalaridan foydalanib o’qitish – muloqotli o’qitish bo’lib, jarayonning borishida o’qituvchi va o’quvchi orasida o’zaro ta’sir amalga oshiriladi. Ushbu o’qitishning mohiyati o’quv jarayonini shunday tashkil etishdan iboratki, unda barcha o’quvchilar bilish jarayoniga jalb qilingan bo’lib, erkin fikrlash, tahlil qilish va mantiqiy fikr yuritish imkoniyatlariga ega bo’ladilar.

Asosiy qism. Ta’lim platformalaridan foydalaniladigan o’quv jarayonida o’quvchilar tanqidiy fikrlashga, shart-sharoitlarini va tegishli axborotni tahlil qilish asosida murakkab muammolarni yechishga, alternativ fikrlarni chamalab ko’rishga va asosli ravishda qarorlar qabul qilishga, bahslarda ishtirok etishga, boshqalar bilan muloqot qilishga o’rganadilar. Buning uchun darslarda individual, juftli va guruhli ishlar tashkil etiladi, izlanuvchi loyihalar, rolli o’yinlar, ijodiy ishlar qo’llaniladi, trenajorlar va axborotning turli manbalari bilan ish olib boriladi.

Ta’lim platformasi - bu o’quv jarayoni ishtirokchilarini birlashtiradigan, masofaviy ta’lim olish imkoniyatini beruvchi, o’quv materiallari va ma’lumotlardan foydalanishni ta’minlaydigan, shuningdek, o’quvchilarning bilim darajasini nazorat qilish uchun test o’tkazish imkonini beruvchi, ayniqsa foydalanishga qaratilgan axborot maydoni.

Interfaol ta’lim imkoniyatlariga ega ta’lim platformalarining ommabopligi, ayniqsa, zamonaviy voqelik talab qiladigan sharoitlarda o’sib bormoqda. Aralashirilgan ta’limga o’tish jarayoniga nafaqat kompyuter, balki boshqa zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda zamonaviy o’qitish usullarini joriy etishni taqozo etadi.

O’qitishda ta’lim platformasi resurslaridan foydalanish informatika va axborot texnologiyalar darsining imkoniyatlarini kengaytirish, shu bilan birga uning samaradorligini oshirish imkonini beradi. Raqamli shaklda taqdim etilgan o’quv materiallari ularni darsning turli bosqichlarida qiyinchiliksiz ishlatish va darsning oldiga qo’yilgan maqsadlarni hal qilish imkonini beradi.

Ta’lim platformasi o’quvchiga fanni o’rganish uchun resurs yordamini taqdim etadi. Bu yerda o’quvchi zarur bilim va ko’nikmalarni egallashga yordam beradigan o’quv materiallari, topshiriqlar, vebinarlar va boshqa manbalarni topishi mumkin. Bu esa o’quvchilarga o’zlari tanlagan fanlari bo’yicha qo’shimcha xarajatlersiz to’liq ta’lim olish imkonini beradi.

Ta’lim platformalarining asosiy maqsadi sifatli ta’limni ta’minlash va o’quvchilar uchun ta’lim olish imkoniyatini oshirishdir.

Ta’lim platformasi o’rganishning interaktivligi va moslashuvchanligiga alohida e’tibor beradi. Platformaning turli funksiyalaridan foydalanib, o’quvchilar boshqa sinf o’quvchilari bilim almashishi, testlarni topshirishi, topshiriqlarni bajarishi, o’qituvchilardan fikr-mulohaza olishi va boshqa ko’p narsalarni amalga oshirishi mumkin. Bu o’quvchilar o’rtasida o’zaro fikr almashishga yordam beradi va ushbu platformaning har bir ishtirokchisiga eng yaxshi natijalarga erishish imkonini beradi.

Ta’lim platformasi o’quvchiga nafaqat ma’ruzalar va o’quv materiallarini ko’rish, balki o’qishda faol ishtirok etish imkonini beruvchi turli xil vositalarni taqdim etadi. Ta’lim platformasida o’quvchilar savollar berishlari, o’qituvchilar va o’quvchilar bilan resurslarni muhokama qilishlari, amaliy topshiriqlarni bajarishlari va javoblari bo’yicha fikr-mulohazalarini olishlari mumkin.

Ta’lim jarayonida ta’lim platformalaridan foydalanish - bu o’quv jarayonini optimallashtirish, maktab o’quvchilarining fanni o’rganishga qiziqishini oshirish, rivojlantiruvchi ta’lim g’oyalarini amalga oshirish, dars tezligini oshirish va o’qitish usullaridan birini taklif qilishga urinishdir. Uning faoliyati tuzilishi mustaqil ish hajmini oshirish, raqamli ta’lim muhitiga masofaviy aloqa va integratsiyani tashkil etish, mantiqiy fikrlashni, aqliy mehnat madaniyatini rivojlantirish, o’quvchilarning mustaqil ishlash ko’nikmalarini shakllantirishga yordam beradi, shuningdek, o’quv jarayonining motivatsion sohasiga sezilarli ta’sir ko’rsatadi.

Informatika va axborot texnologiyalar fani darslarida foydalanishning bir nechta afzalliklari mavjud:

1. Onlayn darsliklar va resurslar: Ta’lim platformalari o’quvchilarga informatika darslarida kerak bo’lgan o’quv resurslari va darsliklarni taqdim etadi. Bu o’quv resurslari va darsliklar o’quvchilar uchun qulay formatda, interaktiv holatda va o’zlashtirish imkoniyatlari bilan taqdim etiladi.

2. Interaktiv darsliklar va amaliy mashg’ulotlar: Ta’lim platformalari interaktiv darsliklar, video darslar, amaliy mashg’ulotlar va sinovlar orqali o’quvchilarning qiziqishlarini oshirishga imkon beradi. Bu usul orqali o’quvchilar o’zlashtirish va o’rganishlarini amaliy ravishda sinab ko’rishlari mumkin.

3. O’qituvchilar bilan aloqa: Ta’lim platformalari o’qituvchilar bilan o’quvchilar o’rtasidagi aloqani o’rnatishda yordam beradi. O’qituvchilar o’quvchilarga dars jarayonlarida yoki platformalar orqali muloqot orqali yordam berishlari mumkin. Bu, o’quvchilarning savollarga javob olishi, vazifalarni baholash va shaxsiy yordam olishlari uchun imkoniyat yaratadi.

4. O’qitish va baholash: Ta’lim platformalari o’qituvchilar uchun dars materiallarini yaratish, o’quvchilarning vazifalarini berish, baholash va takroriy sinovlarni tashkil etish imkonini beradi. Bu, o’qituvchilar uchun o’quv jarayonini nazorat qilish va boshqarishni osonlashtiradi.

5. Aloqa va qo’llab-quvvatlash: Ta’lim platformalari o’quvchilar va o’qituvchilar o’rtasida aloqani ta’minlashda ham muhim rol o’ynaydi. O’quvchilar onlayn chat orqali yoki elektron pochta orqali o’qituvchilar bilan muloqot qilishlari, savollarni berishlari va fan yuzasidan yordam so’rashlari mumkin.

6. Multimedia resurslar: Ta’lim platformalari o’quvchilarni interaktiv darsliklar, video darslar, infografikalar va boshqa multimedia resurslari orqali o’rganishga yo’naltiradi. Bu, o’quvchilarning fanni vizual tushunchalar orqali tushunishini yaxshilaydi va qiziqishlarini oshiradi.

7. Tezkor xabarlar va yangiliklar: Ta’lim platformalari o’quvchilarni fan yangiliklardan tezkor xabardor qilishda ham muhim ahamiyatga ega. O’quvchilar yangi darsliklar, fan resurslarining yangilanishlari va boshqa muhim ma’lumotlardan xabardor bo’lishlari mumkin.

Muhokamalar va natijalar. Ta’lim platformalari o’qituvchilar va o’quvchilar o’rtasidagi aloqalarini kuchaytirib, tajriba almashish va hamkorlik uchun maydon yaratadi. Ta’lim platformalarda o’quvchilar nafaqat o’rganishi, balki o’rgangan bilimlarini baham ko’rishi va boshqalarga yordam berishi mumkin. Shunday qilib, ta’lim platformalari jamoaviy intellektual faoliyatni va o’zaro ta’limni rivojlantirishni qo’llab-quvvatlaydi.

Dars jarayonida foydalanish vaqtida ta’lim platformalari o’quvchilarga juda ko’p imkoniyatlarni beradi:

1. Ma’lumotlarga doimiy kirish: Ta’lim platformalari o’quvchilarga internet orqali doimiy kirish imkoniyatini beradi. O’quvchilar istalgan vaqtda va istalgan joyda o’quv materiallariga murojaat qilishi mumkin.

2. Qo’llab-quvvatlash va tajriba: Ta’lim platformalari o’quvchilarga interaktiv darslar, misollar va amaliy mashg’ulotlar orqali o’quv tajribasini oshirish imkoniyatini beradi. Bu qo’llab-quvvatlash o’quvchilarning o’zlashtirilgan faniga mos ravishda o’rganishlariga yordam beradi.

3. O’quv yo’nalishi va o’quv rejalari: Ta’lim platformalari o’quvchilarga o’quv yo’nalishini belgilash va o’quv rejasini o’zgartirish imkoniyatini beradi. O’quvchilar o’zlariga qulay bo’lgan vaqt va rejalar bilan o’quvni tashkil qilishlari mumkin.

4. Baholash va monitoring: Ta’lim platformalari o’quvchilarning o’quv natijalarini baholash va monitor qilish imkoniyatini beradi. O’quvchilar o’z vazifalarini yuklash, sinovlarni o’tkazish va baholash tizimlarida o’zlarining o’quv jarayonini nazorat qilishlari mumkin.

5. Hamkorlik va aloqalar: Ta’lim platformalari o’quvchilarga o’zaro hamkorlik va aloqalar yaratish imkoniyatini beradi. O’quvchilar forumlar, chat guruhlar, elektron pochta va boshqa kommunikatsiya vositalari orqali o’z fikrlarini almashish, savollar berish va o’quvchilar bilan hamkorlik qilishlari mumkin.

6. Qo’shimcha ta’lim resurslari: Ta’lim platformalari o’quvchilarga qo’shimcha talim resurslarini taqdim etadi. Bu resurslar o’quv materiallarining yanada tafsilotli versiyalari, ilovalar, o’quv dasturlari, maqolalar, videolar va boshqa ta’lim manbalari bo’lishi mumkin.

7. Shaxsiy o’quv rejasi: Ta’lim platformalari o’quvchilarga o’zlarining o’quv rejimini belgilash imkoniyatini beradi. O’quvchilar dars vaqtlarini, o’quv vositalarini va o’quv yo’nalishlarini boshqarishlari mumkin.

8. O’quvchilar monitoringi: Ta’lim platformalari o’quvchilarning o’quv jarayonini nazorat qilishga imkoniyat beradi. O’quvchilar o’zlarining o’quv faoliyatini baholash, jarayonni kuzatish va o’quv natijalarini takomillashtirishlari mumkin.

Bu imkoniyatlar ta’lim platformalarining turiga va tarkibiga bog’liq bo’lishi mumkin. Har bir platforma o’zining xususiyatlari va imkoniyatlari bo’lishi mumkin.

Xulosa. Bugungi kunda informatika va axborot texnologiyalar fanini o‘qitishning istiqbolli yo‘nalishlaridan biri sinfda raqamli ta‘lim platformalari imkoniyatlaridan foydalanishga kompleks yondashuv hisoblanadi. Zamonaviy ta‘lim platformalari bir tomondan, o‘quvchiga asosiy tushunchalarni shakllantirish jarayonini aniq ko‘rsatishga, ikkinchi tomondan, bu jarayonda faol ishtirok etishga imkon beradi.

Ta‘limga bunday yondashuv ma‘lumotni yaxshiroq o‘zlashtirishga yordam beradi. O‘quvchilar platforma orqali fan resurslarini shunchaki tinglash yoki o‘qish o‘rniga, o‘rganganlarini amalda darhol qo‘llashlari mumkin. Bu ularga fan bo‘yicha murakkab tushunchalarni yaxshiroq tushunish uchun mashq qilishga yordam beradi.

Ta‘lim platformasi o‘quvchilar uchun eng yaxshi ta‘lim yo‘lini tanlash va ularning bilimlarini oshirish uchun yordam beradigan zarur ko‘nikma va bilimlarni olish imkonini beradi. Ta‘lim platformalari tufayli shaxsiy ta‘lim olish va sifatli ta‘lim resurslaridan foydalanish ancha osonlashdi.

Bundan tashqari, dars jarayonida ta‘lim platformalaridan foydalanish o‘quvchilarga o‘zaro ta‘sir va hamkorlik ko‘nikmalarini rivojlantirishga imkon beradi. Ular guruhlarda loyihalar ustida ishlashlari, g‘oyalarni muhokama qilishlari va ta‘lim jarayonining boshqa ishtirokchilari bilan o‘z fikrlarini baham ko‘rishlari mumkin.

Adabiyotlar:

1. Ibragimovich, I. K. (2018). Intensive methods of teaching foreign languages at university. Вопросы науки и образования, (27 (39)), 78-80.
2. Karimov F.R. Ta‘limni boshqarish tizimlari(LMS). O‘quv qo‘llanma. Buxoro. «Durdon» 2023. 100-b.
3. Сатунина А. Е. Электронное обучение: плюсы и минусы // Современные проблемы науки и образования. — 2006. — № 1 — С. 89-90. — URL: www.scienceeducation.ru/9-103.
4. «Uniweb» онлайн-образование от ведущих вузов России. — URL: <http://uniweb.ru/>.
5. Karimov F.R. Umumiy o‘rta ta‘limning davlat ta‘lim standartlari asosida 9-sinf “Informatika va axborot texnologiyalari” faniga oid kompetensiyalar va ularning amaliy ahamiyati // Pedagogik mahorat, Ilmiy-nazariy va metodik jurnal, 7-son(2023-yil, avgust). 29-32-betlar.
6. Abdullaho‘jaeva M.A. Internet manbasi. <https://multiurok.ru/files/informatika-faninioqitishda-fanlararo-integrasiya.html>